

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Доц. д-р ГЕОРГИ ВЕСЕЛИНОВ ГАНЧЕВ EMBL-HSG
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна
степен **„ДОКТОР“**

в област на висше образование - 3. „Социални, стопански и правни науки“
професионално направление - 3.6. „Право“
докторска програма - „Граждански процес“

Автор: ЯНА ЕМИЛОВА ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА

Тема: ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ДОПУСКАНЕ НА КАСАЦИОННО ОБЖАЛВАНЕ

Научен ръководител: проф. д-р Анелия МИНГОВА , ЮФ /СУ/

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

I. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед № РД-38-315/01.07.2025г. на Ректора на Софийски университет „Свети Климент Охридски“ (СУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *„Предпоставки за допускане на касационно обжалване“* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“, докторска програма: „Граждански процес“. Автор на дисертационния труд е г-жа Яна Емилова ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА – задочен докторант към Катедра „Гражданскоправни науки“ при СУ „Св. Климент Охридски“ с научен ръководител проф. д-р Анелия МИНГОВА от Юридическия факултет на СУ (както и ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и ПУ „Паисий Хилендарски“).

Докторант Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА е завършила специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2017г. Зачислена е за задочен докторант към Катедра „Гражданскоправни науки“ при ЮФ на СУ в началото на 2019 г., с научен ръководител проф. д-р Анелия МИНГОВА от ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, вкл. отчислена с право на защита.

Професионалният живот на докторант Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА е свързан изцяло с утвърждаване, надграждане и трупане на безценен житейски и професионален опит в класически юридически професии, където има възможност да изяви придобитите от нея фундаментални знания, умения и способности. Още по време на следването си Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА започва работа като правен сътрудник в адвокатско дружество, където продължава и след завършване на висшето си юридическо образование в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Последователно преминава законоустановения стаж със съответния изпит за придобиване на правоспособност, а през 2019г., вече е част от служителите в съдебната система като съдебен помощник във Върховния касационен съд. На следващата година, полага успешно изпити и успява да спечели конкурс за младши съдия, като след съответно обучение в Националния институт по правосъдие започва работа в Софийски градски съд. В средата на 2023г. е назначена за районен съдия в Софийски районен съд, където продължава и понастоящем. Междувременно става представител на НИП към Европейската мрежа за съдебно обучение, подгрупа „Гражданско правосъдие“. Взема активно участие в множество курсове, обучения и специализации, свързани със затвърждаване на вече придобити и обогатяване с нови знания, умения и способности, във връзка с образованието и избраната професионална реализация в структурите на съдебната система.

Придобитият опит убедително предполага да е разширила и обогатила чувствително квалификацията и уменията си на юрист, особено в качеството си на магистрат, който ежедневно се запознава, разсъждава над и решава сложни юридически казуси и разноцветни житейски съдби на страните по делата. Владее отлично английски и ползва италиански езици, което е безспорна предпоставка, за да се запознава в оригинал с литературни източници, както и за интернационален контакт с колеги, вкл. обогатяване професионалните си познания по интересуващата я материя.

Представеният от Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА комплект материали на хартиен носител е в съответствие с приложимата нормативна уредба в областта, включително Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, като съдържа необходимите документи. Наред с дисертационния труд и автореферат, докторантът е приложил и 4 (четири) научни публикации по темата.

II. Актуалност на тематиката

Разработения дисертационен труд на тема *„Предпоставки за допускане на касационно обжалване“* е свързан със сравнително по-нова за нашата юриспруденция материя, представляваща засилен интерес в научно-образователен аспект, която е с голямо практическо значение и потенциал за развитие пред съдилищата. Осъществено е пълно и цялостно изследване на

предпоставките за допускане на касационно обжалване в исковия процес. Сполучливо е потърсена взаимовръзката със съществуващи правни институти в гражданския процес, съобразено с текущите изменения в нормативната уредба, както и с тенденциите за развитие, вкл. разбиранията на националния законодател относно цялостно подобряване на уредбата и ефективността на гражданското съдопроизводство. Интересно и вълнуващо е съчетанието на докторантът Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА - сравнително млад магистрат от първоинстанционен съд в началото на професионалната си кариера с (на практика) безгранични възможности за развитие, с научния ръководител проф. д-р Анелия МИНГОВА – изключително ерудирани професионалисти с богата научно-преподавателска дейност от най-високо ниво, с опит като член на Висшия съдебен съвет, парламентарист и председател на правната комисия в Народното събрание, и избраната проблематика, свързана с предпоставките за допускане на касационно обжалване в исковия процес ...

III. Познаване на проблема

Докторантът демонстрира професионално познаване същността на изследваната проблематика – законодателна уредба и доктрина, съобразени с историческото развитие, съчетани с широко използване чуждия опит и препратка към натрупалата се съдебна практика (често дискуссионна). Показана е способност за внимателно ползване на литературни източници, юриспруденцията, проявяване на творчески коментар и анализ, съчетани със сполучливи предложения за подобряване на нормативната уредба по повдигнатите въпроси в материята.

IV. Методика на изследването

Избраната методика на изследване, включва историческият метод, сравнителноправният метод и юридическият метод. При необходимост от тълкуване разпоредбите на закона, са използвани утвърдените в доктрината начини за тълкуване – езиков, системен, логически, исторически, функционален, с чиято помощ задълбочено се разглеждат повдигнатите въпроси в материята. Анализирани са действащата правна уредба и съдебна практика, вкл. тази на Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека по проблема, което позволява постигане на поставената цел и получаване адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд, както и спомага за безспорната му практическа насоченост и интерес за всички практикуващи юристи..

V. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд – с характеристиките на монографично произведение, е в обем от 357 страници, с коректно посочен обхват на

изследваната проблематика. Съдържанието на научната работа включва заглавна страница, съдържание, увод, изложение в пет глави, заключение и библиография. Към дисертацията са направени и 678 бележки под линия, като списъкът с използваната литература обхваща 173 заглавия, от които 102 са на български език и 71 чуждоезикови. В структурно отношение дисертационният труд се състои от увод, пет глави, състоящи се от параграфи, подразделени на точки, а където е необходимо, и заключение. В изложението има препратка към многобройни решения от съдебната практика, вкл. на Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека, както и широко използвани са бележки под линия. Направени са редица уместни предложения *de lege ferenda* на съответните места в научната работа. Езикът и използваните изразни средства прилягат на научна разработка от такъв мащаб.

Докт. Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА си е поставила за цел с дисертационния труд да изследва приложното поле и съдържанието на всяка от нововъведените с влизане в сила на ГПК през 2008 г. предпоставки за допускане на касационното обжалване по чл. 280, ал. 1 ГПК, както и намерилите място в закона, след измененията с ДВ, бр. 86/2017 г., предпоставки по чл. 280, ал. 2 ГПК. Очертан е същностния предмет на изследването, свързан с основните въпроси, които институтът повдига.

Глава първа на дисертационния труд е посветена на сравнителноправен анализ на сходни институти в няколко държави от англосаксонския правен кръг и континенталната правна система – и по-конкретно, Обединеното кралство, САЩ, Германия, Австрия и Испания. В края на тази интересна и разширяваща юридическия ни кръгозор глава можем да намерим обобщение за *„тенденциите във връзка с развитието на селективния модел на обжалване пред върховните съдилища предимно в Европа, но и по света“*.

С изложението по глава втора, докторантът навлиза същностно в родни „води“, като се спира на въвеждането на селективното касационно обжалване в България. Новата уредба е поставена в особен ракурс, където изначално е разгледана и анализирана в исторически контекст *„в рамките на който са обобщени ролята и функциите на ВКС през съответните периоди от новата ни история и как те са били изразени в правораздаването по граждански дела“*. Обърнато е внимание на конституционния дебат, свързан с новата уредба на касационното производство в действащия ГПК, на механизмите за селектиране на жалбите от върховните съдилища в практиката на Европейския съд по правата на човека, вкл. съответствието на българската уредба на селективния модел на касационно обжалване с КЗПЧОС. Навлизайки в дълбочина докторантът изследва нововъведените с действащия ГПК правни понятия, както и са направени разграничения и сравнения с други процесуални институти.

В Глава трета са анализирани предпоставките за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1 ГПК. Задълбочено са изследвани общата и специалните предпоставки, които нормативната уредба установява. Подробно е изложена актуалната юриспруденция на съдилищата, като особено внимание е обърнато на тълкувателната практика на ВКС. В този смисъл, не е пренебрегната и проблематиката, свързана със задължителността на съдебната практика и нейната роля като източник на правото, вкл. интересно е навлизането и споделените мисли в правно-философските измерения на понятията ... Изведено е, че *„възприетият в тълкувателната практика на ВКС критерий за определяне на приложното поле по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК не е подходящ“*.

В логичен порядък на изложението, глава четвърта е посветена на предпоставките за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 2 ГПК. Обърнато е внимание на причините за приемане на промените в чл. 280, ал. 2 ГПК със ЗИД ГПК от 2017 г., доколкото същите очертават редица спорни въпроси, свързани с новата нормативна уредба. Законодателният текст е изследван в дълбочина за всяка от предпоставките, вкл. е предложено *„предмет на проверката по чл. 288 ГПК да бъде въпросът **съществува ли висока степен на вероятност** обжалваният акт да страда от **особено тежък порок**, който ако се установи, че е налице, **би могъл да обуслови извод за неправилност на решението**, а **„очевидността“** на порока да бъде разглеждана в този контекст.“*.

Последната Глава пета е посветена на анализиране от докторантът и споделяне на творчески мисли с читателя, по отношение на някои особености и проблеми на производството по допускане на касационно обжалване, всичко заедно, неразривно свързано с тематиката на научния труд.

VI. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

С разработения дисертационен труд с монографична насоченост, докторантът навлиза в дълбочина и достига до редица същностни изводи във връзка с актуалната и представляваща подчертан интерес материя, свързана с предпоставките за допускане на касационно обжалване. Очаквано, тематиката е с нарастващо практико-приложно значение в съдебната практика, и значителен потенциал за развитие и подобрене. Най-общо, изтъкнатите иновативни, научни приноси моменти, могат да бъдат обобщени, както следва:

1. В научният труд, селективния модел на касационното обжалване е разгледан многостранно в контекста на функциите на върховните съдилища за защита на общественения интерес и конституционната роля на ВКС по осъществяване на върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на закона от съдилищата.

2. Проблематиката е изследвана в рамките на подробен сравнителноправен анализ на уредбите на държави, принадлежащи към различни правни семейства, в които съществуват съпоставими производства.
3. Материята е анализирана в тясна взаимовръзка с други институти, като се излагат авторови мисли за новите правни понятия, употребени от законодателя, както и перспективите за развитие на нормативната уредба.
4. Разграничават се в детайли предпоставките за допускане на касационно обжалване от други процесуални институти, вкл. проявленията на принципите на гражданския процес в селективната фаза на касационното производство.
5. Приносно е задълбоченото изследване и установяване приложното поле на всяка от предпоставките за допускане на касационно обжалване, с очертаване на техните общи и специфични характеристики.
6. Новаторски са редица предложение *de lege ferenda* във връзка с възможността за евентуални изменения на чл. 280, ал. 2 ГПК - редица от които заслужават определено внимание и потенциална реализация на практика, както и са споделени авторови мисли и разсъждения по отношение на многобройни други предложения за изменения на закона, предложени от представители на доктрината.
7. Направен е същностен анализ на релевантна по темата на дисертационния труд тълкувателна съдебна практика на ВКС, както и относима на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека, като са изразени и аргументирано изложени някои критични и заслужаващи внимание бележки.

Съобразно достигнатите научни постижения, резултатите от дисертационния труд, посветен на предпоставките за допускане на касационно обжалване, определено биха могли да бъдат полезни в редица насоки - усъвършенстване на действащата правна уредба, подобряване и уеднаквяване каузалната и тълкувателна практика на ВКС, в процеса на обучение на студентите по право и съдебните кандидати, както и в ежедневната работа на всички адвокати и други практикуващи юристи по релевантната материя.

VII. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с разработваната от докторантът тема са представени и 4 (четири) научни публикации, които са плод на плодотворни професионални творчески усилия в юридическата сфера, като отразяват постижения и научни резултати на дисертационния труд, вкл. са допълнително развити в настоящата работа.

VIII. Автореферат

Съдържанието и качеството на изготвения автореферат са в съответствие с изискванията на възприетите правила, като по същество достоверно и точно отразяват основните резултати, постигнати от докторанта в процеса по научно списване на дисертационния труд.

IX. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

По дисертационния труд, разбира се, могат да се направят и някои полезни бележки, които не намаляват цялостното достойнство на научното изследване, като с оглед на възможността за съобразяването им от докторантът в бъдещото си професионално развитие, бих могъл да спомена:

Дисертационният труд има стегнат и издържан вид в структурно отношение, съобразен с най-добрите практики за подобен вид научна работа. Независимо от това, ми се струва, че глава пета в научния труд, посветена на отделни особености на производството по допускане на касационно обжалване (изведени в седем параграфа), някак, като че ли, не кореспондира и не хармонира като задълбоченост в анализа, съпоставено в цялост с разглежданата проблематиката в дисертационната работа.

Някои от направените от докторантът изводи безспорно могат да бъдат поставени под съмнение, още повече, когато са твърде „смели“ или засягат въпроси, по които има вече изразени становища с известна тежест в доктрината или съдебната практика, а другаде - споделени мисли, в известна степен са като че ли, по-плахи от необходимото (разбираемо с оглед на професионалната кариера). Независимо от това, авторовите мисли и предложения *de lege ferenda* са добре аргументирани, толерантно изложени от научна и чисто практическа гледни точки, като могат да бъдат окуражени, както и определено споделени в много отношения.

Похвално е, че за създаването на настоящия научен труд наистина са използвани обширен набор от разнообразни литературни източници, вкл. на чужди езици. Струва ми се за удачно дисертационният труд да съдържа обобщена извадка на използваната съдебна практика, което ще бъде в значително улеснение и от несъмнена полза за любознателния читател.

Считам за уместно да препоръчам на докторант Яна ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА, след успешна защита на докторантската работа и известно допълване и прецизиране, да издаде като отделно монографично изследване научния труд, в който евентуално да бъдат отразени, съгласно авторовите виждания, дадени полезни бележки и препоръки от членовете на научното жури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че докторант ЯНА ЕМИЛОВА ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА притежава задълбочена образователна подготовка, теоретични знания и практически професионални умения по научната специалност Граждански процес, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване и потенциал за значително творческо развитие и професионално самоусъвършенстване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'ДОКТОР' на ЯНА ЕМИЛОВА ВЛАДИМИРОВА-ПАНОВА** в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“, докторска програма: „Граждански процес“.

06 Септември 2025 г.

Изготвил становището: .....

Доц. д-р Георги ГАНЧЕВ EMBL-HSG